

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΧΑΝΙΩΝ
CHANIA
ARCHAEOLOGICAL
MUSEUM

ΚΡΗΤΗ / CRETE

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων στεγάζεται στο καθολικό της ενετικής μονής του Αγίου Φραγκίσκου από το 1963. Η έκθεση χωρίζεται κατά πλάτος σε δύο ενότητες: στο ανατολικό τμήμα εκτίθενται ευρήματα της ύστερης νεολιθικής εποχής και της χαλκοκρατίας (μινωικοί χρόνοι) και στο δυτικό, ευρήματα της εποχής του Σιδήρου (ιστορικοί χρόνοι).

ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Εντυπωσιάζουν τα πήλινα αγγεία από το νησί της Γαύδου και κυρίως τα χειροποίητα της χαλκολιθικής περιόδου (ρυθμός Παρτίρων, 3500 π.Χ.). Αμέσως παρακάτω εκτίθενται ευρήματα από τα σπήλαια «Γλατυβόλας» στη Σκουρακλάδα Κεραμειών και Μαμελούκου στα Περιβόλια Κυδωνίας της ύστερης νεολιθικής (3500-2900 π.Χ.) έως την υστερομινωική εποχή (-1200 π.Χ.).

Στον λόφο Καστέλι Χανίων τοποθετείται η μινωική Κυδωνία. Οι έρευνες για τον εντοπισμό της έχουν δώσει πλήθος αντικειμένων, από τα οποία ξεχωρίζει το αρχείο των πινακίδων της Γραμμικής Α και Β γραφής.

Το σφράγισμα KH 1563 αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ευρήματα της μινωικής αρχαιολογίας, ως προς το θέμα της παράστασής του.

Στην υστερομινωική ΙΙΙ περίοδο (1400-1100 π.Χ.) αναπτύχθηκε στην Κυδωνία σημαντικό κεραμικό εργαστήριο που εφοδίαζε τις αγορές με εξαιρετικής ποιότητας προϊόντα, αντιπροσωπευτικά δείγματα των οποίων έχουν εντοπιστεί όχι μόνο στην ηπειρωτική Ελλάδα αλλά και στην Κύπρο και τη Σαρδηνία. Οι λάρνακες του Μουσείου προέρχονται κυρίως από το ΥΜ ΙΙΙΑ/Β (1400-1200 π.Χ.) νεκροταφείο στους Αρμένους Ρεθύμνης.

Τα πιο εντυπωσιακά ταφικά μνημεία στον νομό είναι οι τρεις μεμονωμένοι θολωτοί τάφοι στο Μάλεμο, τον Στύλο και τη Φυλακή, οι οποίοι βρέθηκαν συλημένοι, εκτός από τον τελευταίο που έδωσε ωραία οστέινα πλακίδια και κοσμήματα.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Στα τέλη της 2ης χιλιετίας π.Χ. αρχίζει η εποχή του Σιδήρου. Η γεωμετρική περίοδος (1000-700 π.Χ.) μας είναι γνωστή από τις ανασκαφές σε νεκροταφεία (Πελεκαιόνα Χανίων, Μόδι Κυδωνίας, Γαβαλομούρι, Βούβες, Αστρίκας και Καβούσι Κισάμου) με πλήθος πήλινων αγγείων και σιδερένια όπλα και κοσμήματα. Από την αρχαϊκή περίοδο (7ος-6ος αι. π.Χ.) σημαντικότατο είναι το τμήμα ζωφόρου των αρχών του 7ου αι. π.Χ. από την πόλη των Χανίων. Σημαντικά είναι τα μνημεία και τα ευρήματα της κλασικής και της ελληνιστικής περιόδου που έχουν έρθει στο φως από τις πόλεις Κυδωνία, Απτέρα, Φαλάσσα και Πολυρρήνια. Στο μέσον του εκθεσιακού χώρου εντυπωσιάζει η προθήκη με μεγάλο αριθμό ειδωλίων ταύρων από το υπαίθριο ιερό των Ταιοκιανών, όπου λατρευόταν ο Ποσειδάνας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα γλυπτά από το Ασκληπιείο της Λισού, καθώς και δείγματα της κοροπλαστικής από την ελληνιστική Κυδωνία.

Με την έναρξη της ρωμαϊκρατίας το 67 π.Χ. άρχισε νέα περίοδος άνηθησης σε όλες τις πόλεις του νομού, ενώ συγχρόνως ιδρύθηκαν και νέες (Κίσαμος). Κατά τον 2ο και τον 3ο αι. μ.Χ. ανθεί η τέχνη του ψηφιδωτού. Τα ψηφιδωτά δάπεδα της έκθεσης προέρχονται από την πόλη των Χανίων (ρωμαϊκή Κυδωνία), όμως η πόλη που μας έχει δώσει τα περισσότερα ψηφιδωτά δάπεδα με διονυσιακά θέματα είναι η Κίσαμος.

Ξεχωριστή θέση πλέον στο Μουσείο κατέχουν δύο νέες προθήκες, η πρώτη με την εντυπωσιακή συλλογή κρητικών νομισμάτων από 23 διαφορετικά νομισματοκοπεία και η δεύτερη με αντιπροσωπευτικά δείγματα νομισμάτων από άλλες ελληνικές πόλεις, όπως και από την περίοδο της ρωμαιοκρατίας.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ

Η πλούσια και εντυπωσιακή Συλλογή Κωνσταντίνου, Μαρίας και Κυριάκου Μητσοτάκη δωρήθηκε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων το έτος 2000. Τα εκθέματα αποτελούν το 1/3 της Συλλογής και τα περισσότερα έχουν κρητική προέλευση. Η παρουσίαση ακολουθεί χρονολογική σειρά (τέλη 4ης χιλιετίας π.Χ.-3ος αι. μ.Χ.) με τις εξής κατηγορίες: μινωική κεραμική, πήλοπλαστική, λιθοτεχνία, κοσμήματα, σφραγιδογλυφία, μεταλλοτεχνία και varia (ποικίλα αντικείμενα από διάφορες περιοχές). Ανάμεσα στα πολύ ενδιαφέροντα εκθέματα, ξεχωρίζουν: ομάδα μινωικών σφραγίδων με τον μοναδικό σφραγιδόλιθο που εικονίζει μινώταυρο (1350 π.Χ.), μινωική χάλκινη σφραγιδοτή φιάλη του 16ου αι. π.Χ. με επιγραφή στη Γραμμική Α γραφή, μινωικό χάλκινο εγχειρίδιο με περίτεχνη χρυσή λαβή των αρχών της 2ης χιλιετίας π.Χ., πρωτομινωικό πήλινο πετηνόμορφο αγγείο της 3ης χιλιετίας π.Χ., πρωτογεωμετρικός πήλινος πετηνόμορφος ασκός του 10ου αι. π.Χ., πήλινα σανιδόμορφα βωιτικά ειδώλια του 7ου αι. π.Χ., χρυσό διάδημα με κεφαλή Μέδουσας του 1ου-2ου αι. μ.Χ. και οι δύο υπερμεγέθεις κρητικοί ανάγλυφοι πίθοι «δαιδαλικής» τέχνης (7ος αι. π.Χ.).

The Archaeological Museum of Chania has been housed in the church of the Venetian Monastery of St. Francis since 1963. The exhibition is divided into two large sections: in the eastern section, finds from the Late Neolithic and Bronze Age (Minoan period) are exhibited; in the western section, antiquities from the Iron Age (the historical period) are on display.

SECTION ONE

Impressive is the group of pottery from the island of Gavdos, in particular the handmade vases of the Chalcolithic period (Partira style, 3500 BC). In the following cases, there are finds from "Platyvola" cave at Skourachlada (Keramia) and Mameloukos cave at Perivolia, Kydonia which were in use from the Late Neolithic (3500-2900 BC) to the Late Minoan period (-1200 BC).

Minoan Kydonia is located on the Kastelli Hill. The excavations intended to identify the site have produced a large number of objects, amongst which we may note the archive of Linear A and Linear B clay tablets.

The depiction on the seal KH I563 is one of the most important finds of Minoan archaeology.

An important pottery workshop was established in Kydonia in the Minoan III period (1400-1100 BC). The local workshop supplied markets with its exceptionally high-quality products, which have been found not only in mainland Greece but also in Cyprus and Sardinia. The lamakes in the Museum come mainly from the LM IIIA/B (1400-1200 BC) cemetery at Ameni, Rethymnon.

The most impressive funerary monuments in the prefecture are three tholos tombs located at Maleme, Stylos, and Phylaki. All tombs were looted except the tomb at Phylaki that yielded fine bone plaques and jewelry.

SECTION TWO

The Iron Age began at the end of the 2nd millennium BC. The Geometric period (1000-700 BC) is represented mainly by a wealth of clay vases, and iron weapons and jewelry from cemeteries (Pelekapina [Chania], Modi [Kydonia], Gavalomouri, Vouves, Astrika and Kavousi [Kissamos]). From the Archaic period (7th-6th c. BC) very important is the part of a frieze of the early 7th c. BC from the city of Chania. Also important are the monuments and finds of the Classical and Hellenistic periods that have come to light from the cities Kydonia, Aptera, Phalassama and Polyrrenia. In the center of the exhibition area is a case containing a large number of bull figurines from the open-air sanctuary of Tsiskiana, where Poseidon was worshipped. Of special interest is the marble statuary from the Asclepeion of Lissos as well as the coroplastic art from the Hellenistic Kydonia.

The Roman conquest in 67 BC left its mark on all the prefecture's cities, while at the same time new ones were founded (Kissamos). The mosaic art flourished in the 2nd and 3rd c. AD. The mosaic floors in the exhibition come from the city of Chania (Roman Kydonia), although Kissamos is the city, which has yielded the most mosaic floors with a Dionysiac scene.

Two new cases occupy a special place in the Museum: the first with its impressive collection of Cretan coins from 23 different mints and the second with the representative examples of coins from other Greek cities and from the period of Roman occupation.

MITSOTAKIS COLLECTION

The rich and spectacular "Konstantinos, Marika and Kyriakos Mitsotakis Collection" was donated to the Archaeological Museum of Chania in 2000. The objects on display comprise one-third of the Collection, the majority of Cretan provenance. The presentation follows a chronological order (late 4th millennium BC-3rd c. AD) with the following categories arranged by genre: Minoan pottery, clay sculpture, stone-working, jewelry, seal-stones, metalwork, and varia (various objects from different regions). Among the highly interesting exhibits we may single out the following: a group of Minoan seals with the only seal-stone depicting the Minotaur (1350 BC); a 16th c. BC bronze Minoan omphalos phiale with a Linear A inscription; a bronze Minoan dagger with an elaborate gold handle from the early 2nd millennium BC; an Early Minoan clay bird-form vase from the 3rd millennium BC; a Proto-geometric clay bird-form askos from the 10th c. BC; Boeotian terracotta plank-shaped figurines from the 7th c. BC; a gold diadem with the head of Medusa from the 1st-2nd c. AD, and two oversized Cretan relief pithoi of the "Daedalic" style (7th c. BC).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΧΑΝΙΩΝ

CHANIA
ARCHAEOLOGICAL
MUSEUM

ΚΡΗΤΗ / CRETE

i T: 28210 90334, 28210 44418

ΚΕΙΜΕΝΑ: Κ. ΤΖΑΝΑΚΑΚΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΑΠ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ

TEXT: Κ. ΤΖΑΝΑΚΑΚΗ
TRANSLATION: D. BROWN KAZAZIS
GENERAL SUPERVISION: ARF, PUBLICATIONS
DEPARTMENT

ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
MONUMENTS AND MUSEUMS OF GREECE
e-Ticketing system

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
HELLENIC REPUBLIC**

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Ministry of Culture and Sports

Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων
Archaeological Resources Fund

www.tap.gr